

Jasny obraz wychowania dziecka – kilka propozycji do wykorzystania podczas codziennej pracy z dzieckiem ze spektrum zaburzeń autystycznych.

- Dziecko winno mieć jasny obraz, komunikat – kto decyduje w domu,
- Konsekwencja tego musi być jednolity front postępowania całej rodziny, a w perspektywie współpraca na linii dom – placówka,
- Potrzeba jasnych granic; stąd należy dokładnie określić dziecku, co mu wolno, a czego nie,
- W wychowaniu potrzeba dużo stanowczości i konsekwencji, ale bez karania fizycznego i straszenia,
- Wychowanie wymaga miłości, stąd mniej „tresury” a więcej terapii,
- Należy uczyć myślenia, a później działania, ale też pamiętanie o godzeniu się z czarno-białą rzeczywistością dziecka z autyzmem i jego problemami w myśleniu,
- Dziecko potrzebuje swoistego przewodnika, osoby znaczącej, z którą będzie mogło nawiązać dobry kontakt zarówno emocjonalny, jak i komunikacyjny (rodzice muszą się z tym faktem pogodzić, że któreś z nich będzie tą osobą, a któreś nie),
- Warto więc opracować plan funkcjonowania dziecka w domu, stworzyć strukturę, w której dziecko będzie mogło funkcjonować oraz wiedzieć, czego będzie mogło się spodziewać od domowników, co będzie teraz, a co później robiło i z kim,
- Należy uczyć patrzenia na twarz, kiedy się mówi do dziecka, a ono ma słuchać, szczególnie kiedy wydajemy polecenia
- Konieczna jest nauka wykonywania prostych poleceń,
- Powinno mieć wprowadzone stałe obowiązki domowe (i to ono powinno o nich pamiętać),
- Należy mu stawiać takie same wymagania co rodzeństwu (z zastrzeżeniem, że potrzebuje więcej czasu na ich wykonanie) nie należy je wyręczać ani strofować czy irytować się z powodu niedokładności czy dłuższego czasu wykonywania pracy,
- Zdrowe rodzeństwo musi wiedzieć, że wymagani stawiane są też w stosunku do ich autystycznego brata lub siostry,
- Trzeba wprowadzić zasadę nieporównywania swego autystycznego dziecka ze zdrowymi rówieśnikami, ono pracuje krok po kroku, we własnym tempie,
- Trzeba pracować powoli, nie naciskając na dziecko, cofając się czasami o krok, by potem zrobić dwa do przodu,

- Ważne jest chwalenie nawet za oczywiste sukcesy, jak najczęstsze dawanie pozytywnych informacji.

Konieczne jest również:

- Szukanie i wzmacnianie dobrych stron dziecka,
- Dawanie celów bliskich i realnych do osiągnięcia, stawianie wymagań z jednoczesnym okazywaniem czułości,
- Dobranie systemu nagradzania i motywowania (co w stosunku do dziecka z autyzmem jest często trudne),
- Planowanie i zapewnianie czasu wolnego (szczególnie w dni wolne od zajęć),
- Ograniczenie słowa „NIE” na rzecz pozytywnych informacji – zamiast zakazywać, trzeba mówić, co dziecko ma robić,
- Przy negatywizmie, uporze, jednostronnym działaniu należy raczej odwracać uwagę, zainteresować czymś innym niż walczyć z dzieckiem i jego przyzwyczajeniami,
- Wykorzystywanie tego, co lubi, do zmiany (modyfikowania) zachowań w sytuacjach trudnych,
- Nieuleganie (i nierozwijanie) sztywności, jednostronnym zainteresowaniom, dziwactwom dziecka,
- Tłumaczenie, że jest dobrym dzieckiem, a tylko to, co zrobiło, jest złe; wyjaśnienie, co dobrze zrobiło, a co źle i dlaczego.
- Ze względu na świadomość swojej odmienności i problemów nie należy mówić przy dziecku z autyzmem o jego kłopotach, w przeciwnym razie zacznie sobie uświadamiać, że to ono jest istotą całego zmartwienia rodziców, a więc jest czymś gorszym, złym. Dziecko powinno być chronione przed nadmiernym stresem,
- Ważne jest także dzielenie uwagi rodzicielskiej na inne dzieci (jeśli są w rodzinie), umożliwienie im wyłącznych kontaktów z każdym rodzicem

W warunkach domowych, jak i w placówce należy:

- Wprowadzać ustrukturyzowane środowisko pod względem przestrzeni, osób, wydawanych komunikatów, używanych pomocy i rozkładu proponowanych aktywności,
- Wyodrębnić miejsca do zabawy, nauki, spożywania posiłków, odpoczynku czy też bezpiecznej izolacji, kiedy tego będzie potrzebowało,
- Ustalić stałe godziny na poszczególne czynności (posiłek, zabawę, spacer, pomoc w czynnościach domowych, naukę),
- Uprzedzać dziecko o planowanych zmianach i przygotować je do tego,

- Warto także wprowadzić kalendarz z nazwami dni tygodnia – zaznaczajmy na nim typowe lub szczególne wydarzenia z danego dnia,
- W pracy z niepożądanymi zachowaniami pomóc może wprowadzenie krzeselka zielonego – miejsca czekania na zaspokojenie jego potrzeb oraz krzeselka czarnego – miejsca izolacji, kiedy dziecko zrobi coś nieakceptowanego,
- W domu wprowadzamy plan dnia, który będzie nie tylko aktywizował dziecko, ale również wyznaczał chwile samodzielnej zabawy.

Opracowała Edyta Matlakiewicz